

OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI KAUHAVALLA

- käsikirja henkilöstölle

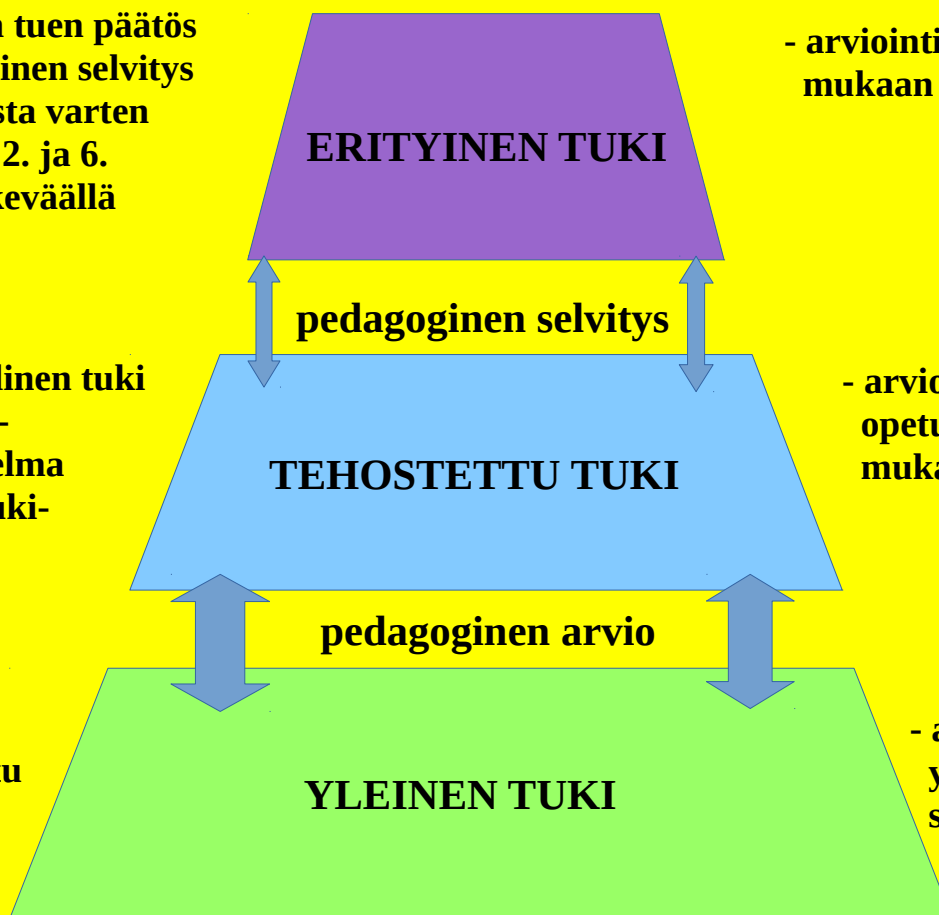

TUEN TASOT

- erityisen tuen päätös
- pedagoginen selvitys tarkistusta varten tehdään 2. ja 6. luokan keväällä
- HOJKS

- säännöllinen tuki
- oppimis-suunnitelma
- useita tuki-muotoja

- kaikille suunnattu tuki

ARVIOINTI

- arviointi HOJKS:n mukaan

- arviointi yleisopetuksen mukaan

- arviointi yleisopetuksen mukaan

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen opas

Oppaan tavoitteena on selkiyttää oppilaiden parissa toimiville henkilöille, mitä oppimisen ja koulunkäynnin tuki tarkoittaa käytännössä. Oppaan laadinnassa on pyritty selkeään, konkreettiseen ja nopeasti informaatioita antavaan esitykseen. Tavoitteena on luoda yhteinen toimintamalli oppimisen ja koulunkäynnin tukeen Kauhavalla. Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen tarkemmat kuvaukset löytyvät perusopetuksen opetussuunnitelmasta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tasot ovat yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki, joista oppilas voi saada kerrallaan vain yhden tason tukea. Perusopetuslaissa säädettyjä tukimuotoja ovat esimerkiksi tukiopetus, osa-aikainen erityisopetus, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet. Pedagogisten asiakirjojen laadinta ja em. tukimuotojen käyttö oppilaan opetuksessa ei edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta. Näitä tukimuotoja voi käyttää kaikilla kolmella tuen tasolla sekä yksittäin, että samanaikaisesti toisiaan täydentävinä.

Tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. Tukea annetaan vain niin kauan ja sen tasoisena kuin se on tarpeellista.

Tuen järjestämiseen liittyvissä asioissa huomioidaan oppilaan ja hänen huoltajansa näkemykset. Oppilas ja huoltajat ovat mahdollisuuksien mukaan läsnä keskusteluissa ja palavereissa.

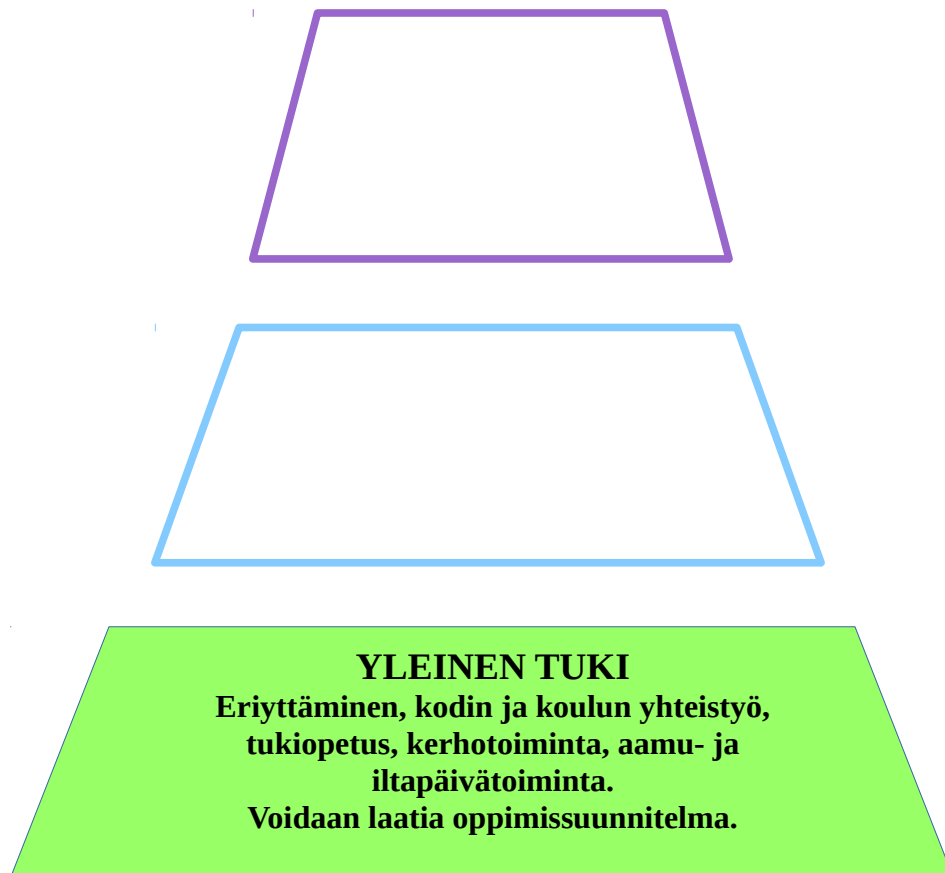
Piirros: Rosanna Mikkonen

Sisältö

- yleinen tuki
- tehostettu tuki
- erityinen tuki

I YLEINEN TUKI

Oppilaan tarvitsema tuki on satunnaista tai tilapäistä, ei kovin laajaa eikä intensiivistä.

KESKEISET YLEISEN TUEN MUODOT

Eriyttäminen

oppilaat, joilla on oppimisvaikeuksia

- opetukseen käytettävä aika
 - pääsääntöisesti muun luokan mukana
 - aihe- ja tapauskohtaisesti käytetään enemmän aikaa mm. perusasioiden osalta
- oppiaines: syvyys, laajuus, sisällöt, materiaalit
 - oppisisällöt pääosin yleisopetuksen opetussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden mukaiset
 - mekaaniset tehtävät: luokkatason mukaisesti
 - sanalliset tehtävät: vähennetään/poistetaan vaikeimmat tehtävät
 - satunnainen havaintomateriaalin käyttö

lahjakas oppilas

- opiskelua voidaan syventää ja laajentaa oppimissuunnitelman avulla

Kodin ja koulun yhteistyö

- koulu on aloitteellinen kodin ja koulun välisessä yhteistyössä
- on tärkeää olla yhteydessä kotiin heti, kun oppilaalla ilmenee oppimisen ja koulunkäynnin ongelmia

Tukiopetus

- oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta (PL16§)
- tukiopetusta annetaan, kun oppilas on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan tai muutoin tarvitsee lyhytaikaista tukea
- tukiopetus tulee aloittaa heti, kun oppimisvaikeudet on havaittu, jotta oppilas ei jäisi pysyvästi jälkeen opinnoissaan
- tukiopetus on eriyttämisen muoto, jolle ovat ominaisia yksilölliset tehtävät, yksilöllinen ajankäyttö ja ohjaus
- aloitteen tukiopetuksen antamisesta oppilaalle tekee ensisijaisesti opettaja. Tukiopetusta on pyrittävä järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan huoltajien kanssa, ja heille tulee antaa tietoa tukiopetuksen järjestämisestä.
- tukiopetusta tulee järjestää niin usein ja niin laajasti kuin oppilaan koulumenestyksen kannalta on tarkoituksenmukaista. Tukiopetusta annetaan joko oppilaan työjärjestyksen mukaisten koulupäivien aikana tai niiden ulkopuolella.
- tukiopetusta voi antaa muukin opettaja kuin oppilaan oma luokanopettaja/luokanohjaaja,

- aineenopettaja
- tukiopetuksen antaminen kirjataan Wilmaan oppilaan tuki -välilehdelle

Aamu- ja iltapäivätoiminta 0-2 lk

- sivistystoimi vastaa aamu- ja iltapäivätoiminnasta, jota järjestetään 0-2 -luokkalaisille

Kerhotoiminta

- kerhotoiminnan tavoitteena on tukea oppilaan monipuolista kasvua ja kehitystä

Muita yleisen tuen muotoja

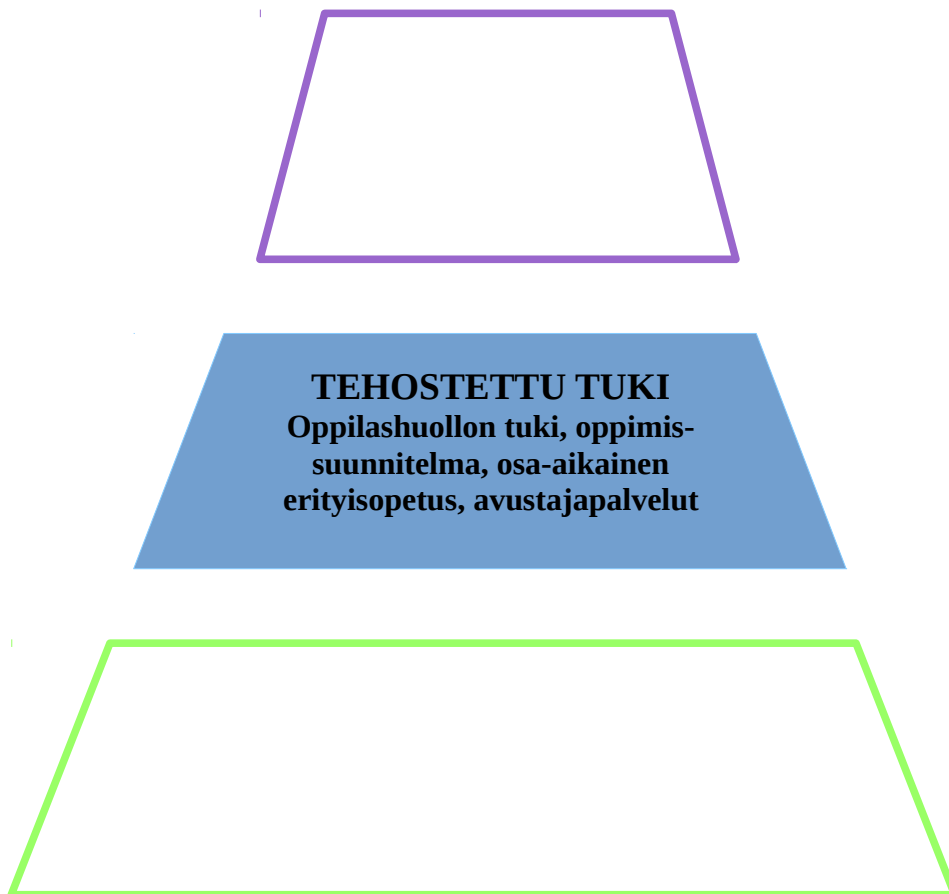
- joustavat ryhmittelyt**
 - oppilaiden sijoittaminen luokassa
 - erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen
 - oppilaiden jakaminen ryhmiin opinnoissa etenemisen mukaisesti
 - * yhteistyössä rinnakkaisluokan opettajan ja/tai erityisopettajan kanssa oppiainekohtaisesti, ei kuitenkaan pysyviä ”tasoryhmiä”
 - ”palkkitunnit”
 - * rinnakkaisluokilla on samaa oppiainetta lukujärjestyksessä samaan aikaan, jolloin se mahdollistaa oppilaiden joustavan ryhmittelyn ja/tai samanaikaisopetuksen
- oppilaan ohjaus**
 - jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata tukea tarvitsevaa oppilasta koulunkäynnissä ja eri oppiaineiden opiskelussa
- ohjaus- ja tukipalvelut**
 - tukioppilastoiminta
 - oppilaskuntatoiminta
 - oppimis- ja ohjauskeskusten palveluista tehdään hallintopäätös
- oppilashuollon tuki**
 - Oppilas- ja opiskelijahuolto Kauhavalla -käsikirja

- **oppimissuunnitelma**

- tarvittaessa henkilökohtaisen oppimisen tueksi
- erityiset opetusjärjestelyt
- auttaa oppilasta sitoutumaan tavoitteelliseen opiskeluun
- oppilaan kehityksen seuranta
- voidaan tehdä halutessa luokan jokaisella oppilaalle
- lahjakkaan oppilaan oppimissuunnitelma
- maahanmuuttajataustaisen oppilaan oppimissuunnitelma
- vuosiluokkaan sitomattoman oppilaan oppimissuunnitelma
- joustavan opetuksen oppilaan oppimissuunnitelma
- lomakepohja Wilmassa oppilaan tuki -välilehdellä

II TEHOSTETTU TUKI

**Oppilaan tarvitsema tuki on säännöllistä ja pitkäjänteistä.
Käytössä voi olla samanaikaisesti useita tukimuotoja.**

Kun tehostettua tukea ollaan aloittamassa tai lopettamassa tehdään pedagoginen arvio, jonka laativat oppilaan opettaja tai opettajat yhteistyössä, erityisopettajan konsultaatio. HUOM! Asiakirjaan ei kirjata diagnooseja eikä referoida lausuntoja. Pedagogisen asiakirjan liitteenä ei saa olla asiantuntijalausuntoja. Pedagoginen arvio -lomake on Wilmassa. Pedagoginen arvio käsitellään moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöstön kanssa (opettaja, erityisopettaja ja terveydenhoitaja/kuraattori/psykologi). Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on tärkeää. Kun oppilas ei enää tarvitse tehostettua tukea, hän saa yleisen tuen tukimuotoja.

KESKEISET TEHOSTETUN TUEN MUODOT

Tehostetun tuen toteuttaminen ja järjestäminen kuvataan oppimissuunnitelmassa.

Oppimissuunnitelma

- oppilaalle annettava tuki
- laatimisen, tarkistamisen ja arvioinnin päävastuu oppilasta opettavalla opettajalla/opettajilla, erityisopettajan konsultaatio, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa
- jos oppilaalle määritellään opiskelun erityiset painoalueet ne kirjataan oppimissuunnitelmaan
- laaditaan viimeistään kuukauden kuluessa pedagogisen arvion käsittelystä
- oppimissuunnitelma tarkistetaan viimeistään lokakuun loppuun mennessä (vko 44)
- oppimissuunnitelman arviointi vko 12 mennessä, muista käydä kirjaamassa oppimissuunnitelman arviointiosio Wilmaan
- jos oppilaalle määritellään opiskelun erityiset painoalueet, ne kirjataan oppimissuunnitelmaan
- lomakepohja on Wilmassa oppilaan tuki -välilehdellä

Osa-aikainen erityisopetus

- oppilaalla on oikeus saada osa-aikaista erityisopetusta (PL 16§)
- muun opetuksen ohessa pienryhmässä tai yksilöllisesti tai samanaikaisopetuksena erityisopettaja luokanopettajan/aineenopettajan työparina
- toimitaan suunnitelmallisesti oppimisen ja koulunkäynnin ongelmatilanteissa
 - puheen- ja kielenkehityksen häiriöt
 - oppimisvaikeudet oppiaineissa
 - vaikeudet opiskelutaidoissa
 - vaikeudet vuorovaikutustaidoissa
 - vaikeudet koulunkäynnissä
 - tarkkaavaisuuden ja oman toiminnan ohjaamisen ongelmat
- säännöllisesti tai jaksottain tarpeen mukaan

Opiskelun erityiset painoalueet

- opettaja määrittelee vuosiluokan keskeisimmät ydinsisällöt
- väliaikainen
- arviointi yleisen oppimäärän mukaan
- kirjataan oppimissuunnitelmaan

Avustajapalvelut

- tilapäistä/osittaista tukea oppilaan tuen tarpeen ja luokan kokonaistilanteen mukaan
- tuki vahvempaa kuin yleisessä tuessa

Ohjaus- ja tukipalvelut

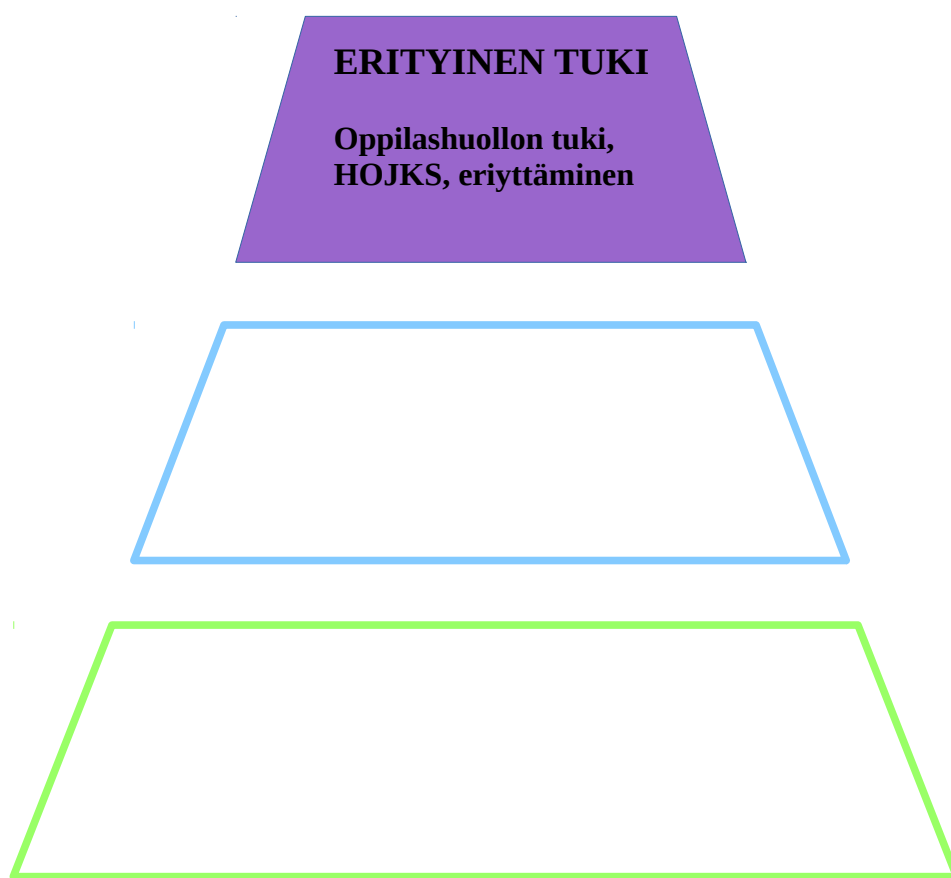
- koulutus, materiaalit, ohjauskäynnit, konsultaatio ja tukijaksot (esim. VALTERI -palveluverkosto)
- tuen tarpeen alueita mm. autismin kirjo, kieli ja kommunikaatio, kuuleminen, näkeminen, liikkuminen ja motoriikka, neurologiset sairaudet, pitkäaikaissairaudet
- oppimis- ja ohjauskeskusten palveluista tehdään hallintopäätös

Muita tehostetun tuen muotoja

- **eriyttäminen**
 - aika
 - * pääsääntöisesti muun luokan mukaan, suhteutetaan oppimissuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Tavoitteet/sisällöt yleisopetuksen opetussuunnitelman mukaan.
 - * aihe ja tapauskohtaisesti käytetään enemmän aikaa, mm. perusasioiden osalta sekä kokeissa
 - oppiaine: syvyys, laajuus, sisällöt, materiaalit
 - * opetuksen erityiset painoalueet
 - apu- ja havaintomateriaalin käyttö
 - menetelmät
 - * koejärjestelyjen eriyttäminen
 - * visualisointi, monikanavainen opetus
 - opetusjärjestelyt
 - * pääosin omassa luokassa
 - * joustavat ryhmittelyt, ei kuitenkaan pysyviä ”tasoryhmiä”
 - * ”palkkitunnit”
- **oppilaan ohjaus**
 - tarvitsee usein yksilöllistä ohjausta
- **tukiopetus**
 - kts. tukiopetus yleisessä tuessa s. 4
- **apuvälineet**
 - kohdentuvat tukea tarvitsevaan alueeseen mm. kiilatyyny, rannetuki, painoliivi
 - erityisistä apuvälineistä tehdään hallintopäätös
- **oppilashuollon tuki**
 - oppimisen ja koulunkäynnin tuki yhteistyössä huoltajien kanssa
 - oppilashuollon henkilöstön konsultaatio
 - täydentää oppimisen ja koulunkäynnin tuen muotoja
 - Oppilas- ja opiskelijahuolto Kauhavalla -käsikirja

III ERITYINEN TUKI

Oppilaan tarvitsema tuki on kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista. Käytössä voi olla samanaikaisesti useita tukimuotoja.

Kun erityistä tukea ollaan aloittamassa tai lopettamassa tehdään pedagoginen selvitys, jonka laativat oppilaan opettaja tai opettajat yhteistyössä, erityisopettajan konsultaatio. HUOM! Asiakirjaan ei kirjata diagnooseja eikä referoida lausuntoja. Pedagogisen asiakirjan liitteenä ei saa olla asiantuntijalausuntoja. Ennen erityisen tuen päätöstä kuullaan oppilasta ja huoltajaa Erityisen tuen päätöksen tekee sivistysjohtaja. Pedagoginen selvitys -lomake on Wilmassa. Kun oppilas ei enää tarvitse erityistä tukea, hän saa tehostettua tukea (laaditaan oppimissuunnitelma).

KESKEISET ERITYISEN TUEN MUODOT

Erityisen tuen toteuttaminen ja järjestäminen kuvataan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS).

HOJKS

- laatii opettaja/opettajat, erityisopettajan konsultaatio, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa
- tarkistetaan lokakuun loppuun mennessä (vko 44)
- HOJKS:n arviointi vko 12 mennessä, muista käydä kirjaamassa HOJKS:n arviointi Wilmaan
- uudet HOJKS:t valmiina viimeistään kuukauden kuluessa erityisen tuen päätöksestä
- tarkistetaan tarvittaessa vastaamaan erityisen tuen päätöstä
- lomake on Wilmassa oppilaan tuki -välilehdellä

Eriyttäminen

- HOJKS:ssa määriteltyjen tavoitteiden mukaan
- aika, oppiaineen syvyys ja laajuus, menetelmät, työtavat ja materiaalit, oppisisällöt, oppimisympäristö sekä opetusjärjestelyt

Opiskelun erityiset painoalueet

- opettaja määrittelee vuosiluokan keskeisimmät ydinsisällöt
- väliaikainen
- arviointi yleisen oppimäärän mukaan
- kirjataan HOJKS:iin

Oppiaineen yksilöllistäminen

- arvioidaan jokaisen oppiaineen kohdalla erikseen
- kun yksilöllistettyjä oppiaineita lisätään tai vähennetään, tehdään uusi pedagoginen selvitys ja sen pohjalta uusi erityisen tuen päätös
- HOJKS tarkistetaan vastaamaan uutta erityisen tuen päätöstä

Muita erityisen tuen muotoja

- **kokoaikainen erityisopetus**
- **apuvälineet**
 - kommunikointi, liikkuminen, päivittäinen toiminta
- **avustajapalvelut**

- **ohjaus- ja tukipalvelut**
 - palveluverkosto (VALTERI)
 - Tikoteekki
 - Datero
- **oppilaan ohjaus**
- **osa-aikainen erityisopetus**
- **aamu- ja iltapäivätoiminta**
- **kerhotoiminta**
- **pidennetty oppivelvollisuus**
 - pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeasti vammaiset tai vaikeasti sairaat oppilaat
 - jos oppilas ei täytä yllä olevaa kriteeriä, pidennyksen tarve arvioidaan uudelleen
- **toiminta-alueittain opetus**
- **oppilashuollon tuki**
 - oppimisen ja koulunkäynnin tuki yhdessä huoltajien kanssa
 - oppilashuollon henkilöstön konsultaatio
 - täydentää oppimisen ja koulunkäynnin tuen muotoja
 - Oppilas- ja opiskelijahuolto Kauhavalla -käsikirja
- **oppilaan vapauttaminen oppimäärän suorittamisesta (PL 18 §)**